

LESBRIEF 8. voor VVL-H. en ABvL.

Hijsplan

Lesbrief voor de kwalificaties Verplaatsen van lasten met handhijsgereedschap en Aanslaan en begeleiden van lasten

Onderwerp	Hijsplan
Versie	1.0
Vastgesteld op	28 september 2021
Vastgesteld door	WBC VVL
Opmerkingen versturen aan	info@vcainfra.nl

Aanleiding

Volgens de wet moet elke hijs- of hefactiviteit worden gepland en moet er doeltreffend toezicht zijn op de hijs- of hefactiviteit. Daarnaast levert het vooraf opstellen en bespreken van een hijsplan tijdswinst op bij uitvoering van de hijs- of hefopdracht.

Onderwerp en relatie met toetsterm

Toetsterm theorie: 13. Hijsplan

13.1	T	een gegeven hijsplan interpreteren (zoals het benodigd materieel, de aard van de hijslast (massa, sterkte en afmetingen), plaats waar de last moet worden opgepakt en neergezet, vlucht van de last, plaats waar de begeleider van de last het beste kan staan, afzettingen).
------	---	---

Het onderwerp

Het Arbeidsomstandighedenbesluit geeft in Artikel 7.18a. voorschriften voor het werken met hijs- en hefwerktuigen voor niet-geleide lasten. Lid 8 en 9 van dit artikel luiden als volgt:

8. Alle handelingen voor het hijsen of heffen worden correct gepland teneinde de veiligheid van de werknemers te garanderen.

9. De handelingen, bedoeld in het achtste lid, worden onder doeltreffend toezicht uitgevoerd.

Op basis van bovenstaand artikel in het Arbeidsomstandighedenbesluit moet elke hijs- of hefactiviteit worden gepland.

Informatie voor de docent

Invulling van de wet.

Bij een hijsplan wordt meestal gedacht aan een tekening waarop de positie van de kraan is getekend en de wijze waarop de last moet worden verplaatst. Dit is het kernpunt van een hijsopdracht. Maar de wijze waarop dit kan worden weergegeven is heel verschillend. Het opstellen van een hijs- of hef-plan voor aanvang van de werkzaamheden is een wettelijke eis. Moet een hijs- of hef-plan ook gedocumenteerd worden? Voordeel van een gedocumenteerd plan is dat het direct aantoonbaar is. Bovendien dient een hijsplan ook als communicatiemiddel. Moet er bij relatief eenvoudige werkzaamheden ook een hijs- of hefplan worden opgesteld of geeft alleen het bespreken van de werkzaamheden voldoende invulling aan de wet? Bespreken is niet aantoonbaar en daarom niet sterk voor de aantoonbaarheid in het kader van de wet. Wel kan een tweede persoon een bevestiging geven dat de werkwijze voor aanvang is besproken.

Definitie hijsplan

Een hijsplan kan worden gezien als een verzameling van gegevens om de werkzaamheden correct te plannen en veilig te kunnen uitvoeren. Afhankelijk van de complexiteit kan een hijsplan variëren van een eenvoudige werkbond tot een set documenten met opstelplan of hijstekening, Taak-Risicoanalyses en VGM-plan. Meer informatie hierover is te vinden in AI17; Hijs- en hefmiddelen (uitgave SDU).

Informatie voor de deelnemer

Een bezoek aan een supermarkt

Voordat je inkopen doet voor een maaltijd moet duidelijk zijn **wat** je gaat bereiden, **hoe** je het gaat bereiden en **welke** producten je nodig hebt. Een boodschappenlijstje is een middel om geen producten te vergeten. Met behulp van een kookboek of de gebruiksaanwijzing van een oven kun je de maaltijd bereiden. Tijdens het koken zul je risico's moeten inschatten. Wanneer moet ik het product uit de oven halen, is de temperatuur niet te laag of te hoog en wat is het moment om de complete maaltijd op tafel te zetten?

Het uitvoeren van een hijs- of hefactiviteit

Voor het uitvoeren van een hijs- of hefactiviteit moet duidelijk zijn **wat** je moet verplaatsen, **hoe** je gaat verplaatsen en **welke** middelen en personen nodig zijn om het werk uit te voeren. Een omschrijving van de werkvolgorde is een middel om het werk voor te bereiden. De last kan worden verplaatst met hijs- of hefmiddelen volgens de bijbehorende gebruiksaanwijzingen.

In tegenstelling tot een bezoek aan een supermarkt is het uitvoeren van een hijs- of hefactiviteit gebonden aan een aantal wettelijke regels en voorschriften:

- Voor uitvoeren van een hijs- of hefactiviteit moet een hijs- of hefplanning gemaakt zijn (Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 7.18a lid 8).
- Er moet doeltreffend toezicht worden gehouden (Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 7.18a lid 9).
- Gebruiksaanwijzing van middelen moeten worden opgevolgd (Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 7.11 Lid 1).
- Personen moeten beschikken over een geschikte opleiding (Arbeidsomstandighedenwet artikel 8).
- Risico's moeten worden herkend en doeltreffende maatregelen moeten worden genomen (Arbeidsomstandighedenwet artikel 5 en Arbeidsomstandighedenbesluit artikel 7.3).

Daarnaast kunnen er ook nog lokale eisen gelden.

Voorbeelden van een hijsplan

- Bovenaanzicht opstelling hijskraan
- Zij-aanzicht opstelling hijskraan
- V&G plan met hierin een stappenplan van de activiteit
- Opdrachtoomschrijving met middelen, last en werkwijze
- Kladge met hierop de middelen, last en werkwijze

Bij gecompliceerde of kritische activiteiten zal een hijsplan meer gedocumenteerd zijn. Vaak wordt dan een combinatie gemaakt met alle mogelijke risico's die tijdens een activiteit kunnen optreden.

Voorbeeld hijsplan verplaatsen balk

Wat?

- Massa en zwaartepunt balk (risico verkeerde inschatting)
- Van A naar B en 90 graden draaien (risico hindernissen tussen A en B)

Hoe?

- Hijskraan (risico geschikt?)
- Stophout (risico klemmen hijsbanden bij plaatsen)
- Hijsbanden (risico lang genoeg; voldoende capaciteit)
- Hoekbeschermers (risico schade hijsbanden)
- Stuurlijn (risico slingeren last)
- Aanwijzer (risico onbeheerste bewegingen)
- Hijsbegeleider (risico slingeren last)

Welke?

- Hijskraan met machinist (risico deskundigheid)
- Hijsbanden (risico overlast door stroppen?)
- Hoekbeschermers (risico scherpe hoek hijsband)
- Stuurlijn (risico slingeren last)
- Hijsbegeleider (risico struikelen en line of fire tijdens begeleiden)
- Seingeveer (risico onbeheerste bewegingen)

Voorbeeld hijsplan inbrengen pijp in hijsframe**Wat?**

- Massa en zwaartepunt haakse pijp (risico verkeerde inschatting massa en zwaartepunt)
- Van A naar B en monteren in achterzijde frame (risico raken flens op de grond)

Hoe?

- Hijskraan inbrengen pijp in frame (risico geschikt; raken flens op de grond?)
- Frame (frame geschikt)
- Hijsbanden (risico te kort/te lang; onvoldoende capaciteit)
- Sluitingen voor overpakken (risico verkeerde sluitingen)
- Via balkenklemmen, loopkat en takels (overpakken) verplaatsen (risico schuine reeptrek)
- Rolsteiger voor aanbrengen hijsgereedschappen (risico verkeerd gebruik)

Welke?

- Hijskraan met machinist (risico deskundigheid)
- Hijsframe (risico hoogte gebrek)
- Loopkat, balkenklemmen, takels (risico geschikt voor schuine reeptrek; op welke afstand monteren?)
- Sluitingen en hijsbanden (risico overpakken?)
- Rolsteiger voor aanbrengen hijsgereedschappen in frame (risico vallen?)

Samenvatting

Voor de persoon die een hijs- of hefactiviteit gaat uitvoeren moet duidelijk zijn wat, hoe en met welke middelen de opdracht moet worden uitgevoerd en wat daarbij de risico's zijn. Dat kan schriftelijk in een hijs- of hefplan worden opgenomen. De omvang en inhoud van zo'n plan hangt af van de complexiteit en risico's van de hijs- of hefactiviteit. Dat kan variëren van een opdrachtbon, een zelfgemaakte schets, een geëngineerde tekening tot een compleet draaiboek.

Bij het praktijkexamen zal de kandidaat voorafgaand aan iedere opdracht moeten nadenken hoe die opdracht veilig kan worden uitgevoerd. Daarbij moet rekening gehouden worden met diverse

factoren (kenmerken van de last, keuze van hijsgereedschappen, wijze van aanslaan, line of fire, weersomstandigheden, etc.).

De kandidaat dient die overwegingen tijdens het examen aantoonbaar te maken, bijvoorbeeld door de gekozen werkwijze met elkaar te bespreken.

Disclaimer

Deze lesbrief is voor opleidingsdoeleinden te gebruiken en alleen ter ondersteuning van genoemde kwalificaties.

Hoewel bij het redigeren van deze uitgave de grootst mogelijke zorgvuldigheid is betracht, bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet meer juist is. De samenstellers zijn dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen of nagelaten op basis van deze uitgave.